

αὐτῶν ἐκεῖνος εἰς ἀπωτάτην ἀρχαιότητα, κενὸν ἀνθρώπων τὸν χῶρον, πρὸς ὃν ἔπλεον, καθὰ ἐκ τῶν περὶ αἰγυπτιακῶν δυναστειῶν ἱερογλυφικῶν συνάγεται. Κατ' αὐτὰ οἱ κρατοῦντες ἐκεῖνοι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἤρξαν, ἰκανότητα καὶ δύναμιν κεκτημένοι, τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχεγόνου λαοῦ, ἡγεμόνας ἢ ἀρμοστὰς ἐν αὐτῷ ἐγκαταστήσαντες, τοὺς κατὰ Γλάδστων ἀμνηρικούς ἀνακτας ἢ τοὺς προγόνους αὐτῶν. Ὁ λαὸς ὅμως ἐκεῖνος, ὃν ἐν τῇ νηπιότητι καὶ τοῖς πρώτοις αὐτοῦ κοινωνικαῖς βήμασιν ἦγον καὶ ἔφερον τότε οἱ ἐμπορικοὶ καὶ πολυμήχανοι Σημίται, ἐγκλείων ἐν ἐαυτῷ ζώπυρον ἀπείρου ἀναπτύξεως καὶ ἐπιδόσεως, ἀφορμῆς μόνον θεόμενος πρὸς ἐκφανσιν καὶ ἐκδήλωσιν τῶν οἰκείων αὐτῷ θείων σπερμάτων, φαίνεται ὅτι πολὺ προώμως ἐν πάσιν ἐπαίδευσθη καὶ εἰς ὕψος ἀνθρωπιστικῶν οὐκ εὐκαταφρόνητον ἀναλόγως ἀνέδραμε. Πλὴν ἄλλων πολλῶν, ἢ ἐκμεμορφωμένη ἤδη ἐκείνη καθ' Ὁμηρον γλῶσσα ἀπὸ πόσου ἄρα γε χρόνου ἐλεικνέτο καὶ ἐαλλωπίζετο μέχρις οὗ καταστῆ οὕτως ἰκανή, ὥστε νὰ δυναθῆ νὰ παραστήσῃ τὰ θεσπέσια καὶ γεραρὰ ἐκείνα διανοήματα, τὰ ἐν τοῖς ἀμνηρικοῖς ἔπαισι ἀναγραφέντα; Ἐδυνήθη λοιπὸν ὁ παλαιότατος ἐκεῖνος λαὸς νὰ διαμορφωθῆ, ἐκ παραδειγμάτων ἀναμνηρίστως ἐξῶθεν αὐτῷ ὑπεβληθέντων, ἀλλ' οὕτως, ὥστε οὐ μόνον ταχέως σχετικῶς τὴν προσήκουσαν νὰ κατασχῆ θῆσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιθεσιν νὰ ἀναλάβῃ, ἀμυνόμενος τέως καὶ ἐν παθητικῇ στάσει διατελῶν.

Ἡ νέα αὕτη φάσις καὶ κατάστασις τῶν ἀριανῶν ἐκείνων προγόνων ἡμῶν διεξάγεται ὑπὸ τῶν φύλων ἐκείνων, ἅτινα κατὰ τοὺς τῶν ἱερογλυφικῶν νῦν διανοιγόμενους καὶ ἀνελισσομένους πίνακας ἀποκαλοῦνται *οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης λαοί*. Οἱ Ἀριοπελασγοὶ οὗτοι ἐν τῷ μεταιχμῷ ἤδη τῆς προμυκηναίας καὶ μυκηναίας περιόδου ἱστάμενοι, Αἰολίδαι ἢ Ἀχαιοὶ καὶ Δαναοὶ ἤδη ὄντες, διεξάγουσι πάλιν περὶ ὅλοσχεροῦς ἐπικρατήσεως ἐν τοῖς ὕδασι αὐτῶν κατὰ τῶν ἐξ ἀνατολῶν ἐπ' αὐτοὺς πρότερον ἐπελθόντων.

Ἡ πάλιν αὕτη ἐσωτερικὴ τὸ πρῶτον οὐσα καὶ περὶ πάντων ὄθνεϊον κατ' αὐτοῦ τούτου στρεφόμενη περικλείει ἐν ἐαυτῇ οὐ μόνον τὰ εἰς τὸν βιοτικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν θρησκευτικόν κύκλον ἀναγόμενα. Ναι μὲν αἱ θρησκευτικαὶ δοξασαὶ καὶ ἀντιλήψεις τῶν τε Σημιτῶν καὶ Ἀρίων ἐταυτίζοντο τὸ κατ' ἀρχάς, καθὰ ἡ συγκριτικὴ θεολογία ἀπέδειξε, περὶ ἑνα θεὸν στρεφόμεναι· ἐν τῇ παρόδῳ ὅμως τοσούτων αἰώνων ἢ καὶ χιλιετηρίδων ἢ ἐνόησε ἐκείνη διασπασθεῖσα παρήγαγε τὰς τῶν δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν αὐτῆς διαφορὰς ὑποστάσεις. Ταύτας ἄλλως οἱ Ἄριοι καὶ ἄλλως οἱ Σημίται ἤδη ἀντιλαμβάνομενοι, ἐπάλαισαν καὶ περὶ αὐτῶν πάλιν μακροίωνα, μέχρις οὗ τελείως ἐπικράτησε τὸ φύλον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀρχῆθεν ἀνθρωπινωτέρως κατέβαλε βάσεις, τὸ τῶν Ἀρίων, ἢ ἀκριβέστερον Ἀριοπελασγῶν.

Ἡ καθ' ἡμᾶς συγκριτικὴ θεολογία καὶ κριτικὴ ἀπέδειξεν ἐν πολλοῖς, ὅτι πληθὺς μύθων ἔσχεν ἀρχῆθεν πραγματικὴν ὑπόστασιν, τοιούτων ἐξ ἄλλεπαλλήλων ὕστερον ἐκ λόγων, παραδόσεων καὶ ἀλληγοριῶν ἀδιεξίτητων στρωμάτων ἀποβάντων. Ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ὑψίστης καὶ χαρακτηρηστι-

κωτάτης θρησκευτικῆς τε καὶ ἐθνικῆς σημασίας περιεκτικῶν τούτων μύθων εἶνε ἡ ἕρις περὶ ἐπικρατήσεως δύο τῶν μειζόνων ἐν τῷ τότε θεοτήτων, ἢ τῆς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ἀκριβῶς τῶν δύο τούτων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων ἐνοπριζέται ἡ φύσις καὶ ἰκανότης τῶν δύο ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐξαρχουσῶν φύλων, τῆς τῶν Ἀρίων καὶ τῶν Σημιτῶν. Ὁ βαθυσήμαντος μῦθος, ὁ κόσμον ὅλον ἐθνολογικῶν ἐγκλείων γεγονότων, παρίστησιν, ὅτι ἐρίσασα ἢ Ἀθηνᾶ περὶ ἐπικρατήσεως ἐν Τροίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ προστασίας αὐτῶν πρὸς τὸν Ποσειδῶνα, ἐνίκησεν ἀναδύσασα ἐκ τῆς γῆς ἐν τῇ Ἀκροπόλει τὴν ἱερὰν ἐλαίαν, τὴν μορίαν, ἐνῶ ὁ Ποσειδῶν πλήξας διὰ τῆς τριαινῆς τοῦ τὸν ἱερὸν βράχον παρήγαγε πηγὴν θαλασσίου ὕδατος, ἢ ἵππον φοβερόν, ὅστις κατὰ τοὺς συμβολιστὰς εἰκονίζει τὰ ἀναπηδῶντα θαλάσσια κύματα. Οἱ παρὰ Ξενοφῶντι (ἐν Ἀπομνημονεύμασι, III, ε', 10), Σωκράτης καὶ Περικλῆς ὁ τοῦ Περικλέους περὶ τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς καὶ εὐκλείας καὶ εὐδαιμονίας διαλεγόμενοι, ἀναφέρουσιν, ὅτι τὴν περὶ προτιμήσεως ἔριδα καὶ φολονεικίαν τῶν θεῶν ἔκριναν (ἀπεφάσισαν) οἱ περὶ Κέκροπα δι' ἀρετὴν, ἀπένειμαν τουτέστι τὸ τῆς προτιμήσεως γέρας εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ ἡ ἀρετὴ εἰς μόνην τὴν θεότητα ἐκείνην προσιδιάζεν, ἥτις ἐξεπροσώπει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν φρόνησιν, ἢς σύμβολον ἢ εὐεργετικὴ ἐλαία, καὶ αὕτη ἢ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ παντοκράτορος Διός, τοῦ τὴν Μῆτιν καταπιόντος, Ἀθηνᾶ, ἐνῶ ὁ Ποσειδῶν ἐξεπροσώπει τὸνναντίον τὸν ἐνυλον κόσμον, τὸ ἐν ἀνθρώποις φθαρτὸν στοιχεῖον. Ἡδὴ ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τοὺς μεγάλους θεοὺς τῶν Ἀρίων, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν γεννῆτορα αὐτῆς, ἢ ὄθνεϊα ἐξ Ἀσίας θεότης, ὁ σημιτικός Ποσειδῶν. Ἡ ἕρις καὶ ἡ πάλιν περὶ πρωτείας καὶ ἐπικρατήσεως θὰ ὑπῆρξε βεβαίως μακρά, καθὼ ἕρις λαῶν πρώτης δυνάμεως ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, μέχρις οὗ κριθεῖσα ἐν τέλει ἀπεφασίσθη καὶ ἀπέβη ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες καὶ ἐγχώριοι ἦσαν καὶ τὰ ἀθάνατα ἐν ἐαυτοῖς ἐνέκλειον ζώπυρα. Ὁ Γλάδστων ἐν τῷ συστήματι τῆς ἀρχαίας θρησκείας διορᾷ¹, ὅτι ὁ Ποσειδῶν εἶνε ὁ ταπεινότερος τὸν τύπον ἐν τοῖς θεοῖς. Ἰσχυρὸς, λέγει, ὡς ἀνέλιξις δυνάμεως, οὐδαμοῦ εὐρίσκειται ἐν ἐπαφῇ πρὸς τε τὰ ἠθικά καὶ ὑλικά στοιχεῖα τὰ ἐν τῇ ὀλυμπίῳ θρησκείᾳ ὑφιστάμενα. Ἀνευρίσκειται οὗτος σχετιζόμενος πρὸς τὴν Λιβυκὴν ἀκτὴν, ὅπου οἱ Κύκλωπες φοιτᾷ εἰς τοὺς Αἰθίοπας, ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν θυσιῶν των, ἐνῶ οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συνέρχονται εἰς πάνδημον συμβούλιον. Πάντα ταῦτα λοιπὸν δεικνύουσιν, ὅτι ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὡς ὑλικὴ καὶ βιαία ἤθελε κλίνει τέλος καὶ ὑποχωρήσει πρὸ τῆς ἡσμερίας θριαμβευούσης καθαρᾶς καὶ ἠθικῆς λατρείας τῆς διανοίας, τῆς προμάχου ἐν παντὶ ἰδεώδει τοῦ πνεύματος ἔργῳ Ἀθηνᾶς. Καὶ οὕτως αὕτη μὲν ἐνιδρύθη ἐν θρόνῳ ὑψηλῷ καὶ ἐπηρμένῳ, ἐν τῇ αἰωνοβίῳ καὶ πανσέπτῳ τοῦ περικλεοῦς ἄστεος Ἀκροπόλει, ὁπόθεν καλεῖ τὰ ἔθνη εἰς προσκύνησιν καὶ ἐκστατικὸν θαυμασμόν

¹ Ὅρα πραγματεῖαν αὐτοῦ «Περὶ τῶν Ὀμηρικῶν Θεῶν», δημοσιευθεῖσαν ἐν ἀμερικανικῷ περιοδικῷ, τῷ 1892.

τῶν εἰς κάλλος ἀνεφίκτων τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως ἔργων, ἐνῶ τὸ κράτος τοῦ Ποσειδῶνος, καθὼ φθαρτὸν καὶ πεπερασμένον, κατέπεσεν ἢ ἐν στενῷ χώρῳ περιωρίσθη, διότι ἡ λατρεία αὐτοῦ μόλις ἐν τέλει περιεσώθη ἐν τισὶ μέρεσιν, ὡς ἐν τῇ Ἰσθμίᾳ Κορίνθῳ, ἐν Τροιζίνῃ καὶ Καλαυρίᾳ ἢ ἐν ταῖς νήσοις, ὅπου ἐπὶ χρόνον μακρὸν πρότερον ἐκράτησαν καὶ ἤρξαν οἱ ἐξ ἀνατολῶν ναυτίλοι ἐκεῖνοι Σημίται.

Ἡ κατίσχυσις ἐν τέλει τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς ὕλης, ἡ ἀλληγορούμενη ἐν τῷ ὠραίῳ μύθῳ τῆς ἔριδος καὶ κρίσεως τῶν δύο θεῶν, ἀποτελεῖ τὴν ἐναρξιν τῆς λύσεως τοῦ δεσμοῦ μεγάλου καὶ σπουδαίου ἐν ἀνθρώποις δράματος. Οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος καλλιτέχναι παραλαβόντες ἐκ τῶν δεδεγμένων παρὰ τῶν αἰῶνων ἐν μύθοις τὸ μέγα κοινωνιολογικὸν γεγονός, δὲν ἐδύναντο ἢ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸ σάρκα καὶ ὄσῃ διὰ τῆς ἀθανάτου αὐτῶν γλυφίδος ἐν τοῖς τῶν ἀετωμάτων ἀριστουργήμασι, τὰ ὁποῖα ἐκόσμουσαν τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἱερά τῆς θριαμβευσάσης ἐκείνης θεότητος, ἣτις ἤθελεν εἶναι τὸ σύμβολον τὸν τεῦθεν ὑπερόχου διανοίας καὶ πνευματικῆς ἰδεώδους ἐν πάσει ὑπερυψήλου. Ἡ κρίσις τῆς τῶν θεῶν ἔριδος, ταυτιζομένη πρὸς τὴν ἀνέκαθεν περὶ ἐπικρατήσεως πάλην μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων φυλετικῶν στοιχείων, τοῦ ἀριανοῦ καὶ τοῦ σημιτικοῦ, φαίνεται διαρκέσασα δεκάδας αἰῶνων πρὸ τῆς λήξεως αὐτῆς, τῆς τελείας τουτέστιν ἀποφάσεως, τῆς ἐνάρξεως τῆς λύσεως τοῦ δεσμοῦ τοῦ ἠθολογικοῦ δράματος. Ἀπὸ τῆς ἐς αἰγυπτιακῆς δυναστείας, κατὰ τὰς ἀνακαλυπτομένας ἱερογλυφικὰς πηγὰς μέχρι τῆς ἐς Φοινίκας καὶ Αἰγύπτιοι περιάγουσιν ἐν θριάμβῳ τὴν τριαίαν τοῦ Ποσειδῶνος αὐτῶν ἀνά τὰ ἑλληνικὰ πελάγη. Ἐν τῷ οὐ μικρῷ τούτῳ χρονικῷ διαστήματι δὲν παύεται ἀπεργαζομένη ζύμωσις ἐν τῷ τῶν ἑλληνικῶν Ἀρίων ἐπιδεικτικῷ μεγάλῃ ἀναπτύξεως καὶ ἀνεξίξεως πνεύματι, ἣτις ἐν τέλει ἐκδηλοῦται ἐν τοῖς τεραστίοις ἔργοις τῶν Ἀριοπελασγῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων, καὶ τῶν μετ' αὐτοὺς πολυωνύμων ἡμιθέων καὶ ἡρώων Αἰολιδῶν, τῶν δόχων αὐτῶν Ἡρακλέων, Μινῶν, Θησέων, Ἰάσωνων, Μελεάγρων καὶ τῶν ἄλλων ἐκεῖνων, ὅτινες ἐκ τῆς πρότερον παθητικῆς ἀμύνης ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐπίθεσιν καὶ σαροῦσιν ἐκ τῶν θαλασσῶν αὐτῶν τοὺς περὶ τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἀμμωνα Σημίτας καὶ ἀπαλλάττουσι χρόνῳ πολλῷ πρότερον τοῦ Ξέρξου τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας. Καὶ ὁ μὲν παλαιότατος ἐκεῖνος, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, Μίνως Κῆρας καὶ Φοινίκας ἐξελάσας ἐκ τοῦ Αἰγαίου, ἐγκαθιστᾷ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς θαλάσσαις μετὰ τοῦ ξανθεοδόστρουχου ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ραδαμάνθυος τὴν πρώτην ἐν αὐταῖς ἑλληνικῇν δυναστείαν, τὴν ἀρχαῖκην ἡγεμονίαν· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν υἱὸς Δευκαλίων, ὁ Θεσσαλὸς Ἰάσων, ὁ τῶν Ἀθηναίων ἥρωας Θησεύς μετ' ἄλλων αἰολικῶν καὶ ἀρχαῖκῶν νῦν ἀριστέων ἐπιβαίνοντες ἐπακτροκελήτων ἀποδίδουσι τὰ ἴσα, ὅτε μὲν μέχρι τῶν μυθῶν τοῦ Εὐζείνου, ὅτε δὲ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νεῖλου καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης ἐπιπλέοντες. Οὗτοι εἶνε οὐ μόνον οἱ καθ' Ὁμηρον περὶ τὰ Τρωϊκὰ ἀρχαῖκοι ναυτί-

λοι¹, ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὰ ἱερογλυφικὰ τῶν Αἰγυπτίων ἐκ θαλάσσης προερχόμενοι ἐκεῖνοι λαοί, ἐν οἷς καταριθμοῦνται καὶ οἱ Ἀκαῖβασᾶ καὶ Δαναουνᾶ, οἱ μετὰ τοὺς Ἀριοπελασγούς καὶ Αἰολεῖς ἐπικληθέντες Ἀρχαῖοι καὶ Δαναοί.

Αὕτη ἡ κρίσις τῶν δύο μεγάλων τῶν Ἀρίων καὶ τῶν Σημιτῶν θεῶν, τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἰππείου καὶ Θαλασσίου Ποσειδῶνος. Τὸ πνεῦμα κατὰ φυσικὸν λόγον κατίσχυεν ἐν τέλει τῆς ὕλης. Καὶ ἐνεφορεῖτο μὲν ἀνέκαθεν τὸ ἀριανὸν φύλον πνεύματος ὑπερυψήλου, θεοῦ, ἐδεῖτο δὲ μόνον προσφόρων ἐξωτερικῶν περιστάσεων, ὅπως τὰ θεῖα ἐν αὐτῷ σπέρματι ἐκδηλούμενα καὶ σὺν τῷ χρόνῳ σελαγίζοντα φωτίσωσι καὶ καταλάμψωσι τὰς τρίβους, οἵων ἡ ἀνώτερον τῆς ὕλης ἔχουσα προορισμὸν ἀνθρωπότης προώριστο νὰ χωρήσῃ ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἀποτελέσῃ αὐτόν.

B. ΨΙΛΑΚΗΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ²

Κατὰ μετάφρασιν Ε. Δ. Ροῦδου.

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΟΛΙΒΙΕΡΟΥ

B'.

Καθ' ὁδὸν ἠσύχασεν ὀλίγον ὁ Ὀλιβιέρος καὶ κατῳρώθωσεν εἰσερχόμενος νὰ καλησπερίσῃ εὐπρεπῶς τὸν πατέρα του. Εὐθύς ἔπειτα ἀνέβη εἰς τὸν κοίτωνά του καὶ χωρὶς νὰ συλλογισθῇ νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον, ἂν καὶ ἔπνεε παγερὸς βορρᾶς, τοῦ ὁποῖου αἱ θωπεῖαι ἠδύναντο ν' ἀποθῶσι θανατηφόροι, ἐκάθισε παρὰ τὴν τράπεζαν, στηρίζων εἰς τὰς χεῖρας τὸ μέτωπόν του περιορεόμενον ὑπὸ φλογεροῦ ἰδρώτους.

Ὅσοι ἔτυχε νὰ παρευρεθῶσιν εἰς ἀποκοπὴν ποδὸς ἢ βραχίονος ἐντὸς νοσοκομείου, ἐνθυμοῦνται βεβαίως πῶς ἀπλώνεται τὸ θῦμα ἐπὶ ὑψηλῆς κλίνης σκεπασμένης μὲ ἄσπρην σινδόνα. Περὶ αὐτὸν τάσσονται ὁ χειρουργὸς καὶ οἱ βοηθοὶ του, ἐτοιμαζόντες τὰ ἀπαισίως ἀντηχοῦντα χειρουργικὰ ἐργαλεῖα. Εἰς τὸ φθερὸν ἐκεῖνο κροτάλισμα ἀπιστρέφει ὁ πάσχων τὴν κεφαλὴν, τρέμων ὡς ἔλαφος ἀκούουσα τὸ γαύγισμα τῶν μελλόντων νὰ τὴν σπαράξωσι λαγωνικῶν. Ὁ χειρουργὸς ἐν τούτοις ἀνασηκῶνει τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδύματός του, ἐκλέγει κομψὸν τι ἐργαλεῖον μὲ λαβὴν ἐλεφαντόδοντος ἢ μαργαροστράκου καὶ, ἂν ἦναι ἐπιτήδειος, σχίζει διὰ μιᾶς μόνης μαχαίρης τὴν ἐπιδερμίδα. Ὁ πάσχων ἐκπέμπει τὴν πρώτην του κραυγὴν καὶ τὸ αἷμα κοκκινίζει τὴν σινδόνα. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ σειρά τῶν ἄλλων ἐργαλείων, τῶν μαχαίρων, ψαλίδων, σμιλίων, σχαστήρων, κοπαρίων καὶ τῶν λοιπῶν παντὸς μεγέθους καὶ σχήματος σιδηρῶν καὶ χαλυβδίων συνέργων, διὰ τῶν ὁποίων ἀνοίγεται εἰς τὰς σπαιρούσας σάρκας αἱματηρὸν ῥήγμα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς μελλούσης νὰ διαιρέσῃ τὰ ὄσῃ πρίονος. Ὁ χειρουργὸς ἐξα-

¹ Ὅρα Ὁμήρου Ὀδυσσεΐας P, 425 καὶ ἐ. καὶ T, 183.

² Ἴδε σελ. 407.